

20 MAY 1966

תערוכה רטרוספקטיבית של ראובן רובין

במוזיאון ישראל, ירושלים

לקבל עליו את תביעותיהם ודרישו תיהם ופסק דינם של האמנים ואמנוי תם. תקום ותאמר: איני מוצא את עצמי, איני רואה את הוויית; המציאות איננה שלי; הבעיות אינן אלו המתמודדות אתי או להיפך; אתה מוציא את עצמך אל מחוץ לכל אפשרות להיות צופה או קהל נאור. זאת, כמוכן, בהגומה ראשית, משום שלא בהכרח בעיותיך הן אלו של הוולת, ישנם בודאי לבטים, בעיות או ספינות, החגים במעגלים שלגביך הם הסגורים. או שבאמת אינך יכול ל"השתלב בהם, ואפילו בצורה שולית בלבד.

נאמנה לכללים, לחלוקת התפקידים ולאמות'המידה המוזכרים לעיל, הסתובבתי בין גמלים, נופים, עצי ה' זית, ואנשי של רובין, שהפכו קהל כמונו — הגם שנכנע לדרישות ה' אמנות כיום — למרדן.

אוחנו ודורנו כאן. אבל ביצירתו, בת 40 השנה, של ראובן אין רמז לכך, ולוא הנסתר ביותר. יצירתו איננה אדישה, גם לא מתנכרת. היא פשוט אינה יודעת.

האמנות, ואולי זו בעיקר "זכותה" של האמנות המודרנית, יצרה חלוקת תפקידים פחות או יותר מוגדרת בין האמן לצופה. הצופה רגיל כיום שלא לבוא תביעות אל האמנות; לא כל שכן אל האמן. ועוד יותר מזה הוא מוצא את עצמו לא פעם מתחבט ומאשם על אייבנותו זו; או, לדייק, על אייכולתו וחוסר'כשרונו

40 השנה של התערוכה אינן מציגות את התפתחות צורנית. אלא הצגה של נושאים האהובים על הצייר, בי סגנונות שונות, שהוא שולט בהן מבלי שהאינטארפסציה או האווירה משתנות.

ואילו קנה מידה אחר אינו רואה את הציור כהתפתחות כלתי תלויה את הצורה. הוא רואה את האמן "כאיש הרוח היוצר", ולכן — כתלוי וקשור לרקע הרוחני של זמנו.

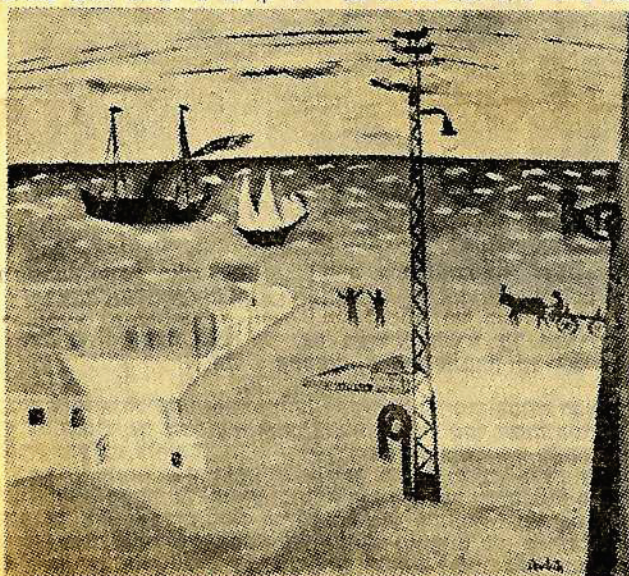
איני רוצה לאמור ש"הנה מוטלות גופתינו בשרה ארוכה ארוכה", היא אמת מידה יחידה ומחייבת של מצי

התערוכה הרטרוספקטיבית של ה' צייר ראובן מקיפה את עבודותיו ב' 40 השנים האחרונות. השיבות של עבודתו היא בעיקר בסלילת דרך לציור הישראלי כבר בשנות ה'20, בכוח של גילוי הרומנטיקה במראות ארץ'הקודש המזרחית.

ראובן הוא צייר פורה, עבודתו שהיא פיגורטיבית, עשירה ביסודות מזרחיים או ממזרחים ושופת אירי רה של קלילות ו/או ארץ'ישראליות. צבעיו חמים, אך לא מכבידים, הקומי פוזיציה פשוטה וברורה, כן גם נוש' אירי.

אמת מידה, הבאה לבחון את עבר דת הצייר כהתפתחות עצמאית ובל' תי תלויה, כפרק בתולדות הצורה, תאפיין את התערוכה הזאת בדרך שאינה מכירה לבטים, נסיונות, אכז'ות או שיאים ושפל. ניכר אמנם שהצייר הכיר עבודותיהם של זולתו, כעבודותיו ניכרות השפעותיהם; ה' נאיביים, האימפרסיוניסטים, או אפ'י לו הסוריאליסטים. אבל נדמה שכל זה אינו אלא שולי. אין בעבודותיו התמודדות עם הורמים הנ"ל או עם אתגרים שליוו אותם. הדמיון ליצ'י רותיו של רוסו, למשל, הוא מקרי, לא שאין זהות צורנית מסוימת, אלא שהסר ממד העומק, אותו מאצילה יצירה אחת על חברתה, גם אם האחרונה היא גרולה.

אם נצמצם מבטנו רק להתפתחות הצורנית של האמנות הישראלית ב' פרק זמן זה, נווכה לדעת שהיא מכ' רה נסיונות חוזרים ונשנים של יצ'י רה "ארץ'ישראלית". ללא ספק זהו דרך קשה, בעיקר נוכח העובדה ש' זרמים עיקריים באמנות העולם גאים על השתחררות והתפרקות מיסודות, הקושרים אותם אל מציאות מקומית כל שהיא.

ראובן רובין: חוף תל-אביב 1920